

Діджиталізація

виконавчого провадження

Світлана Глущенко

адвокатка, радниця VB Partners,
ексзаступниця Міністра юстиції

Напрямки

- 1** рух реформи змішаної системи примусового виконання рішень – STOP or GROW
- 2** надати право приватним виконавцям стягувати кошти на користь держави
- 3** позитивний обов'язок держави – ефективне виконання рішень
- 4** держава готова виконувати рішення проти себе автоматично
- 5** комплексна цифрова трансформація системи

Війна породжує часи для кардинальних змін

Держава не формує еталон добросовісного боржника та не драйвить реформу:

- > численні мораторії на окремі рішення проти держави, її органів, підприємств, установ
- > відсутня система автоматичного виконання рішень проти держави. Це унеможливить додаткові процедури та сумніви в необхідності виконання рішень
- > відсутня комплексна політика у цифровій трансформації системи примусового виконання судових рішень

Мета трансформації

- 1** доступ виконавців до національних електронних ресурсів, що має бути досконало інтероперабельним
- 2** автоматизація створення та передачі документів виконавчого провадження належним адресатам для оперативності провадження
- 3** відображення актуального стану провадження для недопущення порушення прав виконавців / кредитора / боржника

- > цілісність засобів і технічних інструментів для досягнення реальної ефективності у сфері виконання
- > скорочення часу примусового виконання
- > мінімізація «ручного» режиму — Anti-Corruption
- > безпечність і комфорт для сторін та виконавця
- > дотримання балансу прав та інтересів сторін виконавчого провадження

Ключові форпости цифровізації

Сприятливе середовище

- > нормативне — принцип ефективності, закріплений на рівні профільних законів та підзаконних актів
- > технічне — розробка та реалізація комплексної програми цифровізації системи
- > правозастосовне — балансозабезпечувальна судова практика: від “захисту боржника” до “захисту кредитора”

Важливий крок – done!

Ключове:

- > автоматизоване виключення з ЄРБ
- > зняття арешту з коштів боржника у разі сплати ним коштів, достатніх для задоволення вимог стягувача
- > розширення функціоналу АСВП
- > взаємодія ЄРБ та інших реєстрів для недопущення відчуження майна
- > обов'язкова інформаційна взаємодія фін-установ та виконавців
- > поновлення виконавчого провадження у разі повторного пред'явлення виконавчого документа

Важливо:

Без визначення порядку впровадження, строків імплементації, відповідальності банків за непідключення до системи — норми можуть знівелювати очікування та залишитись декларативними

Автоматизований арешт коштів — досвід світу

Досвід країн ЄС

- > рішення про арешт коштів засобами цифровізації надсилаються у всі банки та фінансові установи
- > автоматичне списання коштів та переказ на рахунки виконавця в арештованому розмірі
- > списання з урахуванням черговості та пропорційності
- > при недостатності грошей на одному з рахунків – автоматичне списання з інших
- > відкриття рахунку в іншому банку – їх автоматичний арешт

З 01.01.2011 запроваджено електронний арешт коштів.

Лише за декілька років за оцінками, зробленими для доповіді Світового банку «Ведення бізнесу-2017», країна піднялася з **52** на **7** місце.

Приклад Хорватії

Автоматизований арешт коштів – досвід України

Досвід України

- > автоматизований арешт = електронний документообіг
- > ручна обробка постанов працівниками банку
- > інколи банки оброблюють постанову декілька днів, хоча в АСВП відображається статус вже накладеного арешту
- > більшість банків не відображають баланс коштів в реальному часі — треба робити паперові запити
- > до т. званої “автоматизованої” системи підключено лише 26 банків із 62 (тобто 1/3)

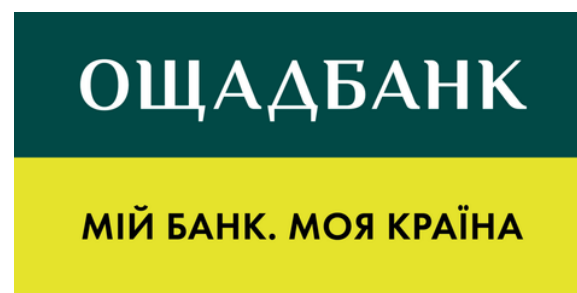
VVB

Підключені банки

Державні:

 ПриватБанк

U K R
EXIM
B A N K

ОЩАДБАНК
МІЙ БАНК. МОЯ КРАЇНА

З домінуючою часткою держави:

 укргазбанк

Комерційні банки:

Досвід України

З 15.05.2024 розпочато взаємодію АСВП і ЄСІТС – фізичні та юридичні особи, які мають е-кабінети в ЄСІТС, можуть отримувати документи виконавчого провадження у своєму кабінеті

Ознайомлення з матеріалами ВП в «Дії»

Ідея – правильна та своєчасна.

Реалізація – не враховує процесуальних нюансів, а тому сприяє діям недобросовісних боржників:

- > ознайомлення з відкриттям ВП до накладення арештів
- > умисне неотримання документів поштою та вже на етапі реалізації майна оскарження всіх дій виконавця
- > відсутній вибір валюти для погашення боргу

- > підключення ще 36 банків та всіх фінустанов до системи
- > електронний обмін з деякими банками працює лише для обмежених операцій
- > е-обмін інформацією з держустановами (ПФУ, ДМС, ДПС) засвітив проблему несправності та неактуальних даних
- > відсутня інтеграція АСВП з електронними реєстрами щодо даних про майновий стан боржника, його місцеперебування
- > перенесення даних з реєстрів до 2013 у нові реєстри нерухомості та транспортних засобів

Невирішені цифрові ПИТАННЯ

Невирішені цифрові питання

- > непроведена цифровізація земельного банку — дозволяє зацікавленим особам здійснювати махінації з землею
- > АСВП «підвисає» — дозволяє недобросовісним боржникам приховувати активи
- > відсутність постанов у зведеному виконавчому провадженні

Висновки

- > система примусового виконання рішень потребує комплексного цифрового підходу
- > держава зобов'язана розпочати роботу над автоматичним виконанням судових рішень проти себе
- > законодавство та судова практика мають відійти від принципу «захисту боржника» до принципу «захисту кредитора»
- > змішана система примусового виконання судових та інших рішень має вийти з мертвої позиції